

Nr 162.

Av herr **Mårtensson m. fl.**, *angående viss ändring i lagen om semester.*

Semesterlagens antagande vid 1938 års riksdag innebar en betydande förstärkning av vårt lands sociallagstiftning. Genom denna lag tillförsäkrades de mera fast anställda arbetstagarna en årlig semester på tolv dagar. Enligt lagen skulle nämligen arbetstagare, som innehafvade sin anställning sedan minst 180 dagar, erhålla rätt till semester med en dag för varje kalendermånad, som han arbetat i minst sexton dagar.

1938 års semesterlag har senare varit föremål för vissa förbättringar. 1945 års riksdag beslöt i enlighet med Kungl. Maj:ts proposition nr 273 bl. a., att även korttidsanställda arbetstagare skulle tillerkännas rätt till semester eller semesterersättning. Bestämmelsen om en fortlöpande anställningstid av minst 180 dagar för rätt till semester utslöts ur lagen, och arbetstagare tillförsäkrades rätt till semester med en dag för varje kalendermånad av kvalifikationsåret, under vilken han för arbetsgivarens räkning utfört arbete i minst sexton dagar.

Vid 1946 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag, proposition nr 221, till sådan ändring av semesterlagen, att arbetstagare, som ej fyllt 18 år, tillerkändes längre semesterledighet. Arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete skulle också enligt förslaget tillförsäkras rätt till semester under längre tid än tolv dagar. Andra lagutskottet tillstyrkte de föreslagna ändringarna, och riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag. Lagen föreskriver nu rätt till semester med en dag för varje kalendermånad av kvalifikationsåret, under vilken arbetstagare för arbetsgivarens räkning utfört arbete å minst sexton dagar, och med ytterligare en halv dag för varje sådan månad, därest arbetstagaren vid månadens ingång ej fyllt aderton år. För arbetstagare med särskilt pressande eller hälsofarligt arbete kan semestern i vissa fall utgå med 18 upp till 36 dagar per år. Det sistnämnda antalet dagar kan utgå till arbetstagare, som är utsatt för röntgenstrålning eller strålning från radioaktivt ämne.

Genom dessa förbättringar ha vissa arbetstagargrupper fått ökad semester rätt. För de stora arbetstagargrupperna gälla dock fortfarande bestämmelserna om semesterrätt å tolv dagar per år. Visserligen kan den i lagen garanterade semestern tolkas som en minimisemester, som genom frivillig överenskommelse mellan arbetstagare och arbetsgivare kan utökas, men hitintills är det endast ett fåtal arbetstagargrupper, som lyckats träffa uppgörelse med sina arbetsgivare om förmånligare semesterbestämmelser än vad lagen föreskriver.

Sedan 1938 års semesterbestämmelser genomfördes, har arbetet såväl inom industrien som jordbruket mekaniserats i betydande utsträckning. Detta framtvingar en skärpning av arbetarnas vaksamhet. Inom de moderniserade företagen måste arbetarna följa arbetsprocessen på ett helt annat sätt än tidigare, då arbetet visserligen i många fall var tyngre men samtidigt krävde mindre uppmärksamhet. Vissa tecken tyda på en ökning av olycksfallsfrekvensen liksom andra ogynnsamma verkningar av de moderna arbetsmetoderna. Uttrötningen av den mänskliga organismen spelar härvid sannolikt en avgörande roll. En förlängd årlig viloperiod skulle sannolikt motverka dessa ogynnsamma verkningar och låta arbetstagaren återvända till arbetet med förnyade krafter.

Man måste i detta sammanhang beakta de allt starkare kraven på en viss utjämning av levnadsförhållandena olika medborgargrupper emellan. Om inte dessa fullt berättigade krav i största möjliga utsträckning tillmötesgås kan följden bli en icke önskvärd förskjutning från de kroppsarbetande till de lättare yrkena till förfång för den produktiva utvecklingen i landet. Ur allmän synpunkt bör det därför vara önskvärt, att de stora arbetstagargruppernas krav på en längre semesterledighet vinner beaktande. I vårt grannland Norge ha dessa önskemål redan tillmötesgåtts genom en lag om tre veckors semesterledighet. I vårt land ha som redan anförts vissa arbetstagargrupper tillerkänts en längre semester än tolv dagar. De sakkunniga för en allmän översyn av arbetstidslagstiftningen ha även i uppdrag att pröva skiftarbetenas arbetstids- och semesterfrågor.

Enligt vår mening är det emellertid inte tillräckligt, att semesterfrågan omprövas endast för vissa arbetstagare, utan starka såväl sociala som ekonomiska skäl tala för att frågan om en utökning av semesterledigheten för samtliga arbetstagare snarast blir föremål för en närmare utredning. Vid en sådan utredning bör hänsyn även tagas till arbetstidsfrågorna i sin helhet.

Med hänvisning till det nu anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning av frågan om utökning av semesterledigheten till minst tre veckor för samtliga arbetstagare samt att förslag här- om snarast framlägges för riksdagen.

Stockholm den 21 januari 1948.

J. W. Mårtensson.

Adolv Olsson,
Gävle.

Olof Andersson,
Malmö.

Gösta Andersson,
Mölnadal.

Göran Petterson.

Artur E. Lundqvist.